

27.07.2026

EM2026/378

Hermed fremsættes følgende beslutningsforslag i henhold til § 33 i Forretningsordenen for Inatsisartut:

Forslag til Inatsisartutbeslutning om, at Naalakkersuisut pålægges senest til FM2027 at fremsætte forslag til ændring af gældende lovgivning med henblik på at styrke bygdebestyrelsernes kompetencer og reelle indflydelse på lokale beslutninger, herunder vedrørende arealdisponering og lokal planlægning, prioritering af afgrænsede midler til lokale formål samt styrket hørings- og indstillingsret.

(Medlem af Inatsisartut Jens NapâtôK', Naleraq)

Begrundelse

Bygdebestyrelserne udgør en vigtig del af det lokale demokratiske fundament i Grønlands bygder. Alligevel har bygdebestyrelserne i dag hovedsageligt en rådgivende funktion og kun begrænset reel indflydelse på beslutninger, som har direkte og ofte afgørende betydning for bygdernes udvikling, bosætning og dagligdag.

De begrænsede kompetencer kan svække det lokale demokrati og bidrage til en oplevelse af centralisering og manglende lokal medbestemmelse. Samtidig begrænses bygdernes muligheder for selv at tage et større ansvar for deres udvikling.

Formålet med beslutningsforslaget er derfor at sikre, at bygdebestyrelserne får større og klart definerede kompetencer, så beslutninger af lokal betydning i videst muligt omfang træffes tæt på borgerne og med udgangspunkt i den enkelte bygds forhold, behov og udviklingsmuligheder.

Naalakkersuisut bør i forbindelse med lovarbejdet blandt andet undersøge og fastlægge mulighederne for:

- udvidet indflydelse på arealdisponering og lokal planlægning,
- mulighed for at prioritere og disponere over nærmere afgrænsede midler til lokale formål,
- styrket hørings- og indstillingsret i forbindelse med kommunale og selvstyremæssige beslutninger med væsentlig betydning for den enkelte bygd,
- større ansvar for lokale anlægs- og udviklingsprojekter,
- øget ansvar for sociale, kulturelle og fællesskabsorienterede aktiviteter,
- klare regler om bygdebestyrelsernes beføjelser, ansvar og økonomiske råderum,
- pligt for kommunalbestyrelserne og Naalakkersuisut til at inddrage den berørte bygdebestyrelse, inden der træffes beslutninger af væsentlig lokal betydning.

Det er vigtigt, at kompetencefordelingen fastlægges tydeligt, så der ikke opstår tvivl om forholdet mellem bygdebestyrelserne, kommunalbestyrelserne og Naalakkersuisut.

En styrkelse af bygdebestyrelserne forventes at kunne skabe større lokalt engagement, bedre beslutninger og en mere bæredygtig udvikling af bygderne. De mennesker, der bor i bygderne, har det bedste kendskab til de lokale forhold. Deres demokratisk valgte repræsentanter bør derfor også have reel mulighed for at påvirke de beslutninger, der former bygdens fremtid.

Økonomiske og administrative konsekvenser for det offentlige

Naalakkersuisuts udarbejdelse af et lovforslag vurderes at medføre administrative omkostninger svarende til omkring et halvt AC-årsværk, anslået til 250.000 kr.

En efterfølgende gennemførelse af ændringerne kan medføre økonomiske og administrative konsekvenser for Selvstyret, kommunerne og bygdebestyrelserne. Omfanget vil afhænge af den konkrete kompetence- og opgavefordeling og skal derfor belyses nærmere af Naalakkersuisut i forbindelse med lovforslaget.

Økonomiske og administrative konsekvenser for det private erhvervsliv

Beslutningsforslaget forventes ikke i sig selv at medføre økonomiske eller administrative konsekvenser for det private erhvervsliv.

Økonomiske og administrative konsekvenser for borgerne

Beslutningsforslaget forventes ikke at medføre direkte økonomiske eller administrative konsekvenser for borgerne. En styrket lokal medbestemmelse kan derimod give borgerne større indflydelse på beslutninger om deres bygd.